

D ů v o d y:

Tím, co žalovaný uvádí k doličení dovolacího důvodu § 503 čís. 3 c. ř. s., **neprovádí důvod ten po zákonu**, neboť ve skutečnosti napadá jím právní závěr, vyvozený odvolacím soudem z výpovědi svědků v otázce nedostatku aktivní legitimace, ale netvrdí, že byl odvolacímu rozsudku položen v podstatné části za základ skutkový předpoklad odporující procesním spisům. S právním závěrem, k němuž dospěly nižší soudy ze zjištění, **učiněných na základě výpovědi svědků**, že totiž žalobce jest oprávněn k žalobě, jest souhlasiti. Jde tu zřejmě o t. zv. omezený, tichý postup, kterým postupuje sice postupitel postupníku pohledávku, příslušející postupiteli proti dlužníku k úhradě dluhu u postupníka, ale nepostupuje mu právo uplatňovati žalobou pohledávku proti dlužníkovi. Jde tu o jednu z forem eskontu knihovních pohledávek, které vyvolaly hospodářské poměry nynější doby (Sedláček, Obligační právo str. 136 a Krainz-Ehrenzweig Oblig. str. 258).

Nelze souhlasiti se žalovaným ani v tom, že odvolací soud psoudil věc nesprávně pokud jde o otázku žalobcem požadovaných úroků z úroků. Otázkou, zda byl mezi stranami poměr kontokorrentní, jejíž má na mysli ustanovení čl. 291 obch. zák., netřeba se vůbec zabývati. Odvolací soud zjistil, že žalovaný přijímal bez námítky nejen účty, na nichž byla poznámka, »že se v případě prodlení počítají 8% úroky«, nýbrž i výtahy z obchodních knih žalobce, v nichž byly tyto úroky počítány. Přijetím těchto výtahů bez námitek podrobil se žalovaný podle § 863 obč. zák. mlčky, tak, že není důvodné přičiny o tom pochybovati, způsobu počítání úroků. Mlčení žalovaného považovati jest tu za souhlas, neboť zásada poctivého styku v obchodování mu ukládala, by se, nesouhlasil-li, ozval. Nedopadají tu proto ani předpoklady zásady vyslovené v rozhodnutí čís. 6939 sb. n. s.

Čís. 8887.

Opomenutí nižších soudů, zabývati se otázkou věci již právoplatně rozhodnuté, není sice zmatečností, avšak soudy všech tří stolic musí hleděti k pravomoci rozhodnutí a není námítka strany v tom směru v dovolacím spisu nedovolenou novotou.

Rozsudkem, jímž bylo vyhověno žalobě jednoho společníka proti druhému společníku o zrušení společenství, byla otázka zrušení společenství rozhodnuta pro obě strany a může i odsouzený společník navrhnouti povolení exekuce podle § 352 ex. ř.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1929, Rv 1505/28.)

Žalobě spoluvlastnice domu proti druhé spoluvlastnici, by byla uznána povinnou svoliti ke zrušení spoluvlastnictví a dovoliti, by byl dům prodán v soudní dražbě, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

V tomto období řízení nutno se omeziti na řešení formální otázky, zda sporu brání pravoplatné již rozhodnutí. K tomu cíli jest předeslati toto stručné vyličení děje: Ze spisů C III 1151/21 okresního soudu v K. jest vidno, že ve sporu Růženy R-ové proti Eduardu G-ovi o zrušení spoluvlastnictví bylo rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 29. května 1923 Rv I 1270/23 právem uznáno, že žalovaný jest povinen přivoliti ke zrušení spoluvlastnictví k domu čp. 27 v K. a připustiti, by tento dům byl soudní dražbou prodán. Podle spisů byla žalobkyně spoluvlastnicí jedné třetiny a žalovaný spoluvlastníkem dvou třetin domu. V projednávaném nyní sporu domáhá se Marie G-ová proti Růžence R-ové zrušení spoluvlastnictví k témuž domu, jehož dvě třetiny náležejí žalobkyni a jedna třetina žalované. Oba nižší soudy žalobě vyhověly, neobírajíce se otázkou, zda dřívější pravoplatné rozhodnutí brání novému sporu, ač k tomu měly podnět v přednesech stran. Žalobkyně přednesla již v první stolici, že si žalovaná proti ní vymohla rozsudek nejvyššího soudu ze dne 16. července 1923, jímž bylo spoluvlastnictví zrušeno. Žalovaná uvedla v odvolacím spisu, že se prý žalobkyně, podávši opětou žalobu, vzdala práv z dřívějšího judicium duplex, protože by jinak mohla vésti exekuci podle dřívějšího rozsudku. Tomu odporovala zase žalobkyně v odvolacím sdělení, uvádějíc, že prý rozsudek o rozdělení společenství není judicium duplex a že jí nezbylo, než podati žalobu, ana se nynější žalovaná zdráhala svoliti ke dražbě domu, ač se dříve sama zrušení společenství domáhala. Nyní uplatňuje žalovaná pod titulem dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci také námitku věci pravoplatně rozsouzené rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 10. července 1923 Rv I 1370/22, poukazujíc na spis C III 151/21 okresního soudu v K. a vytýká nižším soudům, že tuto otázku přehlédly, ač na ni žalobkyně již v první stolici upozornila. Žalobkyně naproti tomu uvádí v dovolací odpovědi, že by nešlo o důvod nesprávného posouzení věci, nýbrž o dovolací důvod zmatečnosti podle § 503 čís. 1 c. ř. s., ale toho že zde není, ač spor se vede mezi týmiž stranami a týká se téže nemovitosti, protože prý ve dřívějším sporu, rozhodnutém rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 16. července 1923 Rv I 1370/22 šlo o nárok strany dříve žalující a nyní žalované, kdežto nyní jde o nárok strany dříve žalované a nyní žalující, dále protože prý strana žalovaná se zdráhala svoliti ke dražbě domu, a konečně protože prý o t. zv. judicium duplex nemůže býti řeči. K těmto údajům stran jest podotknouti, že pokud uvádějí rozsudek nejvyššího soudu ze dne 10. nebo 16. července 1923 Rv I 1370/23, jsou na omylu, protože správně jde o rozsudek ze dne 29. května 1923 Rv I 1270/23 a že vůbec není vysvětleno, proč žalobkyně tvrdí, že proti ní si žalovaná vymohla rozsudek, a proč tvrdí i žalovaná, že strany jsou tytéž, ano naopak jest z rozsudku nejvyššího soudu i ze spisu C III 1151/21 (nikoli C III 151/21) okresního soudu v K. zřejmo, že tehdy byl žalovanou stranou Eduard G., který v nyní projednaném sporu nevystupuje. Také nebylo vysvětleno, kdy a jakým způsobem přešlo vlastnictví ke dvěma třetinám domu, které dříve náležely Eduardu G-ovi, na nynější žalobkyni Marii G-ovou.

Pro právní strážce nutno se především zabývatí otázkou, zda opomenutí nižších soudů, obíráti se otázkou věci již pravoplatně rozhodnuté, zakládá zmatečnost podle §§ 477 a 503 č. 1 c. ř. s. Tomu tak není, neboť důvody zmatečnosti jsou v zákoně přesně vypočteny a není mezi nimi pravomoc rozhodnutí. Přes to však musí soudy všech stolic samy od sebe hleděti k pravomoci rozhodnutí, což zcela jasně plyne z předpisů §§ 240 třetí odstavec a 411 druhý odstavec c. ř. s. a z předpisů §§ 463 a 513 c. ř. s. pro opravné soudy. K tomu poukazuje také předpis § 149 jed. ř. Tyto předpisy dány jsou v zájmu veřejném, v zájmu právní bezpečnosti a procesní hospodárnosti a mají zabrániti tomu, by o věci jednou již pravoplatně rozhodnuté nebylo znovu rozhodováno. Podle § 261 první odstavec c. ř. s. jest rozhodnutí o námitce věci pravoplatně rozsouzené po předcházejícím ústním jednání usnesením, což platí podle § 261 pátý odstavec c. ř. s. i tenkrát, když senát z úřední moci učiní otázku *rei iudicatae* předmětem ústního jednání. Vše to platí podle § 463 c. ř. s. také pro soud odvolací, což vyplývá též z předpisu § 149 jed. ř. V tomto případě učinila žalovaná námitku až v dovolacím spisu, což však — jak již vyloženo — není nepřípustnou novotou podle §§ 482 a 504 c. ř. s., any k téže otázce musí soudy všech stolic hleděti samy od sebe (srov. také repertorium nálezů č. 201 dřívějšího nejvyššího soudu ve Vídni, uveřejněné pod č. 1069 sb. Nowakovy).

Dále nutno se obíráti otázkou, zdali rozsudek, jímž bylo vyhověno žalobě jednoho společníka o zrušení společenství podle §§ 830 a 843 obč. zák. působí v otázce zrušení společenství ve prospěch obou stran a proti oběma stranám (*judicium duplex*). V té příčině stačí odkázati na rozhodnutí č. 1500 sb. n. s. a tam uvedenou literaturu i judikaturu, kde bylo zevrubně vyloženo, že takovýmto rozsudkem jest otázka zrušení společenství rozhodnuta pro obě strany, že opětovnému rozhodování brání pravomoc dřívějšího rozhodnutí a že může i odsouzený navrhnouti povolení exekuce podle § 352 ex. ř., kdyby vítězná strana s návrhem otálela nebo se proti němu dokonce vzpírala, neboť by jinak, kdyby vítězný žalobce nechtěl rozsudku použiti, nemohl ani podlehnouti žalovanému vůbec uplatniti své právo na zrušení spoluvlastnictví, což by se příčilo zásadám hmotného práva o spoluvlastnictví (§§ 830, 831 a 832 obč. zák.). V tomto případě bude však nutno řešiti také ještě otázku, zdali rozsudek vydaný ve dřívějším sporu proti Eduardu G-ovi působí také proti nynější žalobkyni Marii G-ové, při čemž se také upozorňuje na knihovní lustrum na žalobě C III 1151/21, podle kterého byla již tehdy před žalobou poznamenána od 16. ledna 1920 žaloba o zrušení spoluvlastnictví, aniž jest vidno, kdo žalobu podal a jak spor skončil. Protože nižší soudy, ač k tomu měly v údajích stran podnět, neučinily zmíněné otázky předmětem ústního jednání, trpí jejich řízení vadou podle §§ 496 č. 3 a 503 č. 2 c. ř. s. a bylo tedy nutno postupovati podle § 510 první odstavec c. ř. s.

Čís. 8888.

Příslušnost podle § 83 j. n.

Jde o rozepři z nájmu místností, domáháno-li se úplaty za propůjčení zámeckých místností k užívání po dobu honů. Lhostejno, že pronají-